

Opgave 4 De Europese Unie

Bij deze opgave horen de teksten 9 tot en met 11 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Van 4 tot en met 7 juni 2009 vonden er in de lidstaten van de Europese Unie verkiezingen plaats voor het Europees Parlement. In de media was voorafgaand aan deze verkiezingen de nodige aandacht voor Europa. In het themanummer van *Maatschappij & Politiek* over de Europese verkiezingen verscheen een artikel van oud-Europarlementariër Gijs de Vries (tekst 9).

Lees tekst 9.

De Vries vindt dat de Europese burgers nog geen volwaardige invloed kunnen uitoefenen op het politieke proces van Europese besluitvorming (regels 7-10). Er wordt in dit geval bedoeld op het democratisch tekort.

- 2p **25** Welke veranderingen in de beslissingsbevoegdheden van het Europees Parlement zouden moeten worden doorgevoerd om de EU democratischer te maken? Beschrijf er twee.

De Vries noemt een aantal 'publieke goederen' zoals welvaart (regels 15-16). Het bevorderen van welvaart is één van de doelen van de Europese integratie. Politieke stromingen verschillen in hun visies op de rol van de overheid bij het bevorderen van welvaart.

- 6p **26** Beschrijf de kenmerkende verschillen in de visie op de rol van de overheid ten aanzien van het bevorderen van welvaart tussen de volgende politieke stromingen: het liberalisme, de sociaaldemocratie en het ecologisme. Vermeld daarbij de rol of taak van de Europese Unie.

De Vries maakt zich zorgen over de legitimiteit van de Europese Unie en op termijn ook over de legitimiteit van de nationale staat.

- 2p **27** Leg met behulp van tekst 9 uit wat zijn zorg over de legitimiteit van de Europese Unie inhoudt. Vermeld in je antwoord de betekenis van het begrip legitimiteit.

Tot grote teleurstelling en verrassing van veel nationale en Europese politici werd in 2005 het 'Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa' door de Nederlandse kiezer in een referendum afgewezen. 61,6 procent van de kiezers stemde tegen instemming met de 'Europese Grondwet' door Nederland. In de Tweede Kamer was een kleine minderheid (23 Kamerleden) tegen de 'Europese Grondwet'. Blijkbaar was de Tweede Kamer ten aanzien van de 'Europese Grondwet' minder representatief.

- 2p **28** Geef twee verklaringen voor het gebrek aan representativiteit van de Tweede Kamer over het onderwerp de Europese integratie.

Lees tekst 10.

Hoewel de Europese Unie geen staat is, voldoet ze wel aan een aantal kenmerken van een democratische rechtsstaat. Deze kenmerken voorkomen dat burgers – of in dit geval een bedrijf (Intel) – slachtoffer kunnen worden van de willekeur van Europese instellingen.

- 4p **29** Noem twee kenmerken van de democratische rechtsstaat die ook gelden in de Europese Unie. Licht elk kenmerk toe met een verwijzing naar het functioneren van Europese instellingen.

Maak gebruik van tekst 10.

Ambtenaren zijn actief in verschillende fasen van het proces van de politieke besluitvorming. Eén van de modellen om het proces van politieke besluitvorming te beschrijven, is het systeemmodel.

- 3p **30** Noem twee fasen van het systeemmodel van de politieke besluitvorming waarin Europese ambtenaren een rol spelen.
Leg aan de hand van de tekst uit op welke wijze die ambtenaren actief kunnen zijn in de genoemde fasen.

Lees tekst 11.

Rond de visserij van de EU-lidstaten is sprake van een prisoner's dilemma.

- 2p **31** Leg uit dat de Europese Unie kan bijdragen aan een oplossing van het prisoner's dilemma rond de visserij.

Opgave 4 De Europese Unie

tekst 9

Pleidooi voor Europa

Eén cruciale les heeft Europa de afgelopen zestig jaar niet geleerd. De les dat de Europese Unie niet buiten haar burgers om kan worden gebouwd. Al te lang hebben politici de Europese integratie afgeschilderd als een economische en technische operatie, in plaats van een politiek proces, waarop burgers volwaardige invloed moeten kunnen uitoefenen.
In Brussel gaat het echter om macht. Noodzakelijke, gezamenlijk uit te oefenen macht, want onze nationale

15 staten zijn niet langer in staat de belangrijkste publieke goederen – veiligheid, welvaart, gezondheid, recht – zonder hechte samenwerking te waarborgen. De nationale staat in Europa kan niet langer zonder de Europese
20 Unie. Toch blijven nationale politici doen alsof de Europese Unie wel zonder Europese burgers kan. Deze kortzichtigheid vormt de achilleshiel van de Europese Unie. Zij ondermijnt op
25 termijn ook de legitimiteit van de nationale staat.

bron: Gijs de Vries in Maatschappij & Politiek, mei 2009

Gijs de Vries was in 1989 lijsttrekker van de VVD voor het Europees Parlement; in 1994 was hij fractievoorzitter van de Liberalen van het Europees Parlement. In 2002 en 2003 was hij vertegenwoordiger van de Nederlandse Regering in de Europese Conventie voor de opstelling van een Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa. Gijs de Vries was van maart 2004 tot maart 2007 EU-coördinator voor terrorismebestrijding.

tekst 10

14 mei 2009

Recordboete Intel terecht besluit

Eurocommissaris Kroes heeft
5 computerchip-fabrikant Intel een
recordboete van ruim een miljard euro
opgelegd vanwege misbruik van zijn
dominante marktpositie.

De Consumentenbond heeft in 2006 via
10 de Europese koepel van consumenten-
organisaties (BEUC) aangedrongen op
een grootscheeps onderzoek. De bond
ziet de boete dan ook als een terecht
besluit.

De Europese Commissie oordeelt dat
15 Intel tussen 2002 en 2007 grote
kortingen heeft gegeven aan computer

fabrikanten, als die beloofden niet in
zee te gaan met concurrent AMD.
20 Consumenten werden daarmee
benadeeld omdat prijzen kunstmatig
hoog bleven en omdat zij niet konden
kiezen voor alternatieve producten.

Collectieve schadevergoeding

25 De Consumentenbond pleit er al ge-
ruime tijd voor dat in dit soort situaties
gedupeerde consumenten worden
gecompenseerd. Tot op heden is er
echter geen regeling voor het eisen van
collectieve vergoeding. De bond maakt
30 zich zowel op nationaal als op Euro-
pees niveau sterk voor een wettelijke
regeling.

bron: www.consumentenbond.nl (geraadpleegd op 20 juni 2009)

tekst 11

Europarlementariër Bas Belder komt op voor vissers

“Als Brussel de vissers opnieuw
beperkende maatregelen wil opleggen,
moet Nederland gaan voor het motto:
5 ‘Andere landen eerst’. De Nederlandse
vissers hebben de afgelopen jaren
meer dan gemiddeld bijgedragen aan
de verduurzaming van de visserij, met

name wat betreft de inkrimping van de
vloot. Dat was goed, maar daarom zijn
10 nu vooral de andere landen aan zet.”
Dat zei Europarlementariër Bas Belder
(ChristenUnie SGP) vrijdag 15 mei
tijdens een verkiezingsbijeenkomst op
Urk.

*bron: www.basbelder.eu (site van CU/SGP voor Europese verkiezingen),
15 mei 2009 (geraadpleegd op 23 mei 2009)*